

ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ὑπομνηματιστῶν τούτων ἡ λεξικογράφων οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἀπλοὶ ἀλλήλων ἀντιγραφεῖς, ἀπαράλλακτα ὅπως ἀντιγραφεῖς εἰσι καὶ οἱ τῶν καθ' ἡμᾶς Λεξικῶν καὶ Ἐγκυκλοπαιδείων συνουλεύεσθαι· καὶ ὁμοῦ θά ἦτο παραδοξότατον πῶς οὐδεὶς τούτων διωρῶνται σφάλμα ὅπερ ἐναργέστατα θά ἐξήλεγον αὐτοὶ οἱ στίχοι τῶν πρώτων ἐλεγειακῶν. Ἀναγκάζομαι λοιπὸν νὰ πιστεύσω ὅτι κατ' αὐτὴν τῶν ποιημάτων τούτων τὴν φύσιν, ἡ ἐλεγεῖα τὸ κατ' ἀρχὰς ἦτο τῶν ὀντι θρηνητικῇ ἀλλ' ὅτι ὁ θάνατος τῶν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης πεπτόντων πολεμιστῶν, καὶ τῆς πατρίδος αἰ δυστυχίας, ἦσαν τὸ ὑποκείμενον τῶν θρηνητικῶν τούτων. Ἡ τοῦ θανάτου τῶν γενναίων ἐξεκόνσεις, συχνότατα ἐπαναλαμβανομένη ἐν τοῖς περιελθούσι καὶ εἰς ἡμᾶς λειψάνοις, δὲν ἐφραζει μὲν τοῦτο ῥητῶς, ἀρκύτως ὁμοῦς ὑποδεικνύει. Γοιαῦτα ἦσαν τὰ παλαιὰ δημοτικὰ ποιήματα τῆς Ῥώμης, οἱ Naeniae εἰσὶν περὶ τῶν λαλῶν Κικέρων, (α) αἵτινα ὠνόμαζον μὲν θρηνητικὰ, οὐ δὲν ὁμοῦς ἄλλο ἦσαν ἢ ἐπαινοὶ τῶν τεθνεώτων, ὑπὸ αὐτῶν ἀδόμενοι, καὶ παραδείγμα εἰς μίμησιν προτιθέμενον τοῖς ἐπιζῶσι. Γοιαῦτα καὶ τὰ σήμερον εἰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἑλλήσι μυριολόγια, τὰ παρὰ τῇ ἐπιθανάτῳ κλίνῃ φίλου, ἀδελφοῦ, καὶ γονέως προφερόμενα ὦν τὰ παραδείγματα ἐδημοσίωσαν ἡμῖν ὁ K. Fauriel. Οὕτω παρὰ τὰς ἀρχαίους καὶ νεωτέροις ῥήτορας τε καὶ ἱστορικοῖς αἱ εὐχλωτότεροι πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν παρακαλύσεις εὐρίσκονται ἐν τοῖς ἐπικηδείοις λόγοις πολεμιστῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν. Τὴν εἰκασίαν ταύτην στηρίζει καὶ ἀξιοσημειωτὸν ἐν χωρίῳ τοῦ M. Ἐτυμολογικοῦ, τὸ ἐξῆς, «Ὁ ἔλεος ἐφαλλετο ἄλλοτε εἰς τιμὴν μόνων τῶν τεθνεώτων, πρὸς ἐνθάδ' ὄρουνσιν καὶ παρηγορίαν τῶν ἐπιζώντων συγγενῶν καὶ φίλων.»

Καὶ ὁ Πρόκλος λέγει ὅτι αἰδία τοῦ ἐλέου ἐπήνουν τοὺς νεκρούς.»

Ἄν ἐγὼ ὑπερῖζομεν ὅλα τὰ ποιήματα τοῦ Καλλίνου θά εὐρίσκομεν ἀναμριβόλως τι σημαίνουσι τὰ χωρία ταῦτα.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὑπάρχει τις ἀξία σημειώσεως παρατήρησις τοῦ Frank, λέγων τὴν διαφορὰν τῶν τριῶν λέξεων ἐλεγειον, ἐλεγεῖα, καὶ ἐλεος, ἢν αὐτὸς πολλῶ καλλίον πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐξηκρίβωσε. Ἐλεγειον κατ' αὐτὸν καὶ ἐλεγεῖα δὲν σημαίνουσιν ἄλλο ἢ διστιχον καὶ διστιχα, συγκεκριμένα ἐκ πενταμέτρων ἐναλλάξ καὶ ἑξαμέτρων. Ἐλεος εἶναι ἄσμα θρηνητικόν, εἴτε παράγουσιν αὐτὸ παρὰ τὸ εἶ ἔλεγειν equod sonat iuterjectionem flentis, ὡς λέγει ὁ Plotius (6) εἴτε παρὰ τὸν ἔλεον καὶ τὸν γόον, ὡς λέγει τὸ μέγα Ἐτυμολογικόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σιμωνίδης ἐγραψεν ἐν διστιχοῖς θρηνητικὰ ἄσματα, καὶ ταῦτα ἐξέφραζον οὐδὲν ἄλλο ἢ ἔλεον ἥτοι, ὡς δηλοῖ τὸ τῆς λέξεως ἔτυμον, θρήνον, ἔκτοτε συνέβη ἵνα πάντα τὰ διστιχα, εἰσενδήποτε ἦν τὸ αὐτῶν ὑποκείμενον, καλῶνται ἐλεγεῖα, ἥτοι στίχοι ὅμοιοι ἐλέγοις, στίχοι ἐν μέτρῳ

ἐλέγου. Ἐπειτα δὲ, τῶν Ἀττικῶν δημιουργησάντων τὸν ἔλεγον, οἱ παλαιοὶ αὐτῶν γραμματικοὶ ἐθεώρησαν τὸν ἐλεγεῖακὸν στίχον ὡς ἀρχῆθαι ἰδέας θλιβεράς ἐκφραζόντα, καὶ ἀντὶ νὰ εἰπωσιν, οἱ ἐλεγεῖακοὶ στίχοι, οἱ πρότερον ἀπλῶς ἐπη καλούμενοι, ἐδέξατο τὸ ἰδιῶδες τοῖς Ἀττικοῖς ὄνομα, ἀφοῦ ὁ Σιμωνίδης καθιέρωσε τὴν τῆς αὐτῆς στιχογραφίας εἰς ὑποκείμενα θλιβερά ἢ ἐλέγους, καὶ εἶπαν ἡ ἐλεγεῖακὴ ποίησις ἀεῖποτε περιεῖχετο εἰς ὑποκείμενα θλιβερά, συγγέντες οὕτω τὴν ἀρχὴν τοῦ πράγματος πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀνόματος.

Καὶ τοι δὲ ὁ στοχασμὸς οὗτος εἶναι εὐφύεστατος, οὐκ ἴσως ἄλλως τὴν ἀναγκαῖότητα δὲν παραδέχομαι πολλὴ, καὶ εἰς ἀξιολογώταται στηρίζεται μαρτυρίας, πάλιν ὁμοῦς μένει παράξενον, πῶς τὸ πρῶγμα διέφυγε τὸν Ὁράτιον καὶ τοὺς γραμματικούς τῆς Ἀλεξανδρείας (α) τοὺς ὑπ' ὅψιν ἔχοντας αὐτοὺς τοὺς στίχους τοῦ Ἀρχιλόχου καὶ Καλλίνου. Πρέπει δὲ νὰ ὑπῆρξαν ἀπλῶς ἄσματα στρατιωτικὰ οἱ στίχοι οὗτοι καὶ νὰ ἐχρησίμευσαν κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἐπὶ τοῖς πεσοῦσιν ἐν ταῖς μάχαις πολεμισταῖς θλίψιν τῶν πολιτῶν καὶ τῆς πατρίδος.

Καθ' ἡμᾶς, μικρὰ τινα λείψανα τῶν ἐλεγειῶν ἔκεινται ἔχοντας ὑπ' ὅψιν, ἡ ἀρχαία ἐλεγεῖα ἦτο ὅλως πολεμικὴ καὶ θουρία καὶ πατριωτικὴ. Κατὰ τὴν ἐννοιαν δὲ ταύτην ὁ K. Casimir Delavigne ἰδεῖξεν ἡμῖν ἀναβιώσασαν τὴν ἀρχαίαν ἐλεγεῖαν. Φέρει δὲ ἤδη θεωρήσωμεν ἐπιτροχάδην τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς τοὺς διατηρήσαντας αὐτῷ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον, εἰς ἄλλους ἀφινόντες νὰ πραγματευθῶσιν περὶ ὧν τῶν ἐλεγειῶν μετεχειρίσαντο εἰς ἔκφρασιν ἰδιαιτικῶν παθῶν, ἢ εἰς ἐξεκόνσεις θλίψεων καὶ ἡδονῶν τοῦ ἔρωτος.

Δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν τὸν Καλλῖνον εἰμὴ ἐξ ἐνός μόνου τεμαχίου γνωστοῦ πιθανώτατα εἰς τὸν νεώτερον ποιητὴν Ῥήγαν, ὅστις φαίνεται μιμηθεὶς αὐτὸ ἐν τῷ Θουρίῳ αὐτοῦ Γμῶ (6). Ὁ νεωρότης τόνος τῶν πρώτων στίχων, καὶ ἡ φιλοσοφικὴ τῶν ἐπομένων χροῖα εἰς θλιβερώτεραν καθίστησιν ἡμῖν τὴν ἀπόλειαν τοῦ Καλλίνου (γ).

Μέχρις τεῦ κατὰκτισθε; κόϊ' ἄλκιμον ἐξετε θυμῶν.
Ὡ νεοί; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμριπερικτίνας,
Ὡδε λίαν μεθίντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
Ἥσθαι· ἀνδρ' πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

Καὶ τις ἀποδνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.
Τιμῆν τι γὰρ ἔστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
Γῆς πέρι, καὶ παῖδων, κουριδῆς τ' ἀλόχου,

(α) Εἰς μόνος τὸ παρετήρησεν Ἀράκων ὁ Στρατοικεῖας γραμματικὸς προγενέστερος Ἀπολλωνίου τοῦ Δυσκόλου. Τοῦτο παρετήρησε, γαίνεται, καὶ ὁ Frank. Ὡς ἐλεγειον, μέτρον, λέγει, παρανόμασται ἀπο τοῦ ἐλέγου, ὁ σημαίνει παρ' Ἀττικοῖς τὸν θρήνον, ἀπὸ τοῦ ἐλέου καὶ γόου παραγόμενον. Ἀράκ. Στρατ. ἐκδ. Γοδόφ. Ἐρμάνρου, σελ. 161.

(6) Chants popul. da la Gr. Mod. par Faureal, II, 15.

(γ) Παρὰ Στοβ. ΖΙ, 19.

(α) Cic. de Leg II, 24. Niebur Ἱστορ. Ῥώμ. Τομ. I.

(6) de Metris σελ. 2634.